

Nro 44.

A' FELS. R. TSASZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Juniusnak 3 dik napján 1794.
esztendőben.*

Hadi Történetek.

Képzeltük, meg sem is tsalatkóztunk képze-
lődésünkben, hogy a' két hadakozó fél
mind addig ólálkodik egymás után, míg vagy
egyik, vagy másik törbe fog esni. — A' kö-
zelebb múlt szombaton költ kü önös udvari újság
levélben, két, sőt három nevezetes történet adat-
tatik elő; mellynek ketteje *Austriái Belgyiomban*,
nevezetesen Flandriában, a' harmadik pedig a'
Rajna vizén túl esett.

A' Flandriai történetek ekként irattatnak le:
Májusnak 21-dik napján, több colonnékra osztat-
tatván fel a' *Sambre* yize mellett táborozó Fran-

tzia ármádia, mellynek kórmánya *Charbonnier* Generálra vala bizattatva, jókor reggel ki indított, oíly fei tétellel, hogy a' vizen túl táborozó Cs. K. és Hollándiai seregeket egész erővel meg támadhassák, 's nevezetesen ármádiánknak jobb szárnyát, melly ellen 3000 lovasságot, és gyalogságának nagyobb részét küldötte, el nyomhassák, semmivé tehessék. Gr. *Kaunitz* hadi tármester, mint régi próbált vitéz és vezér, észre vévén az ellenségnek szándékát, bé nem várta azt, hanem 6 batallion gyalogsággal, és 8 escadron lovassággal rendelvén ellene *Wernock* Generált, bal szárnyára tsapatott, és mind jó rendeléseí, mind seregeinknek vitéz magok viselete által úgy meg zavarta a' Frantziákat, hogy 2000 embereiknek tsata piatzon lett maradások után, kéntelenek vóltak magokat vissza húzni. Ugyan akkor *Davidovich* G. Májor is szerentséssen végbe vitte a' reá bizatott dolgot, meg támadván, meg vervén, és széllyel szórván azokat, a' kik az *Erquelinesi* mezőségen állapodtanak meg seregeinknek törbe való ejtésekre. Mind a' Cs. K. mind a' Hollándiai ármádia rendkívül való álhatatóságot, hívséget, készséget, és vitézséget mutatott ezen tsatában. A' *Kinsky* könnyű lovas regementéről, mellyet Gróf *Riesch* Generál Májor vezérel vala, azt jegyzi meg a' fő kórmányozó Gróf *Kaunitz* hadi Tármester, hogy nemhogy le írni, de még tsak képzelní sem lehet azt a' vitézi bátorságot, azt az erőt, azt a', nem mondom dühösséget, hanem mérget és tüzet, mellyel az, a' számos ellenségnek sorjaiba bé vágott, 's magát azokon által vágta.

Maga *Pichegru* Frantzia fő kórmányozó vezér is próbát akarván tenni, és útát nyitni Hannoniának tartományába, Májusnak 22-dik napján meg támadta a' *Dornik* mellett jáborozott Ausztriai, Angliai, Hannóverai, Hassiai, és Hollándiai seregeknek jobb szárnyát. A' Hannóveránusok *Warcoing*, és *St. Leger* mellett Gr. *Walwoden* lovas Generál; az Ausztriakusok *Ramegnies* mellett

Kovachevich, és *Templeit* mellett *Gr. Bellegarde* Generál Májorok vezérlések alatt, kézfecsként várták, és ilendöképen is fogadták az ellenséget: mivel mindazáltal maga *Pichegru* Generál, egész erejét, t. i. 80 ezer főből álló seregét vitte ellenek, Fels. Urunk parantsolatot küldött a' fent említett Generáloknak, hogy népeiket ne vesztessék, hanem readesen, és szüntelen való tsáta között húzzák magokat közelebb a' fő-ármádiához, melly hátrálásoknak könnyítésére, és fedezésére, egynéhány pihent regementeket is küldött ő Felsége. Ezeknek oda lett érkezésekkel bátorságot nyerve seregeink, rajtok hajtottak a' Frantziákön, 's mindentütt ki mozdították helyeikből, melly szerentsés történet alkalimatosságot szolgáltatott arra, hogy több seregek is küldetessenek ellenek, és újabb erővel újítsa meg a' tsáta: *Waldeck* herczeg lovas Generálra, és *Gr. Bellegarde* Generál Májorra biztatott a' Fr. ármádia jobb szárnyának meg támadása, mellyet különös szerentséssel végbe is vittek, egynéhány 100 embert ölve vagdálván, 's néhány ágyúkat el vévén töltők, 's egész *Templeuig* visszla nyomván őket, holott meg állapotván a' visszla üzetett patrióták, bámúlásra méltó dühösséggel védelmezték magokat. Ötször verettettek visszla egymás után, 's mind annyiszor mentenek visszla seregeink ellen, még pedig mindannyiszor meg hármaztatott erővel, 's egy kevésse visszla is nyomták azokat; hanem végtére újabb segítség érkezvén holzfzas tsatában el lankadott vitézeinkhez, tsak ugyan visszla nyomattattak, 's egészlen meg verettettek a' Frantziák. Képzelné sem lehet ennél mérgeesebb tsatát, melly reggeli hat órától fogva este li 10 óráig szüntelen tartott, 's mind a' két részly tüzzel, 's olly egymás ellen való mérgeességgel folytatta azt, a' minémüre a' leg őszebb vitéz sem emlékezik. Még azon este ki hajtották őket mind *Templeuéből*, mind *Pontachinból* győzedelmes seregeink, 's következett napon tsak nem *Kortrikig* nyomaikban voltak portázni ki küldetett lovasaink.

A' melly nagy örömmel és meg elégedéssel tapasztalta Fels. Urunk, mind az égyesült seregeknek közönségesen, mind az Austriai vitézeknek különösen hazájokhoz, uralkodó Fejedelmekhez, 's Előjáróikhoz mutatott hűségét, készségét, és vitéz tetteit: éppen olly nagy megilletődéssel és szomorúsággal szemlélte ezen vakmerő tsatában el hüllott derék és jó hazafiaknak szerentsétlenségeket. Önnön maga vallást teszen az udvari különös újság levél, hogy a' jelenvaló háborúban, ennél drágább áron vett győzedelmünk nem vólt, és hogy a' részünkről el hüllotaknak számok 2000 re ment, m'ly kevés ugyan az ellenség veszteségéhez képest, kik közzül, három vagy négy annyi is küldetett a' más világra; de igen sok ő Felsége előtt, a' ki könyves szemekkel nézett hűv vitézeinek ki ontatott vérére. Ugyan ezen okból nem kurir, hanem tsak estaféta által tudósította ezen győzedelemtől a' Fels. hadi Tanátsot.

A' *Májusnak* 17-dik napján történt tsatában részünkről 50 ember, 16 ló vészett el; 271 ember, 20 ló kapott sebet, és 56 ember, 's 3 ló tévelyedett el. A' sebbe estek közt vagyon *Moese* fő hadnagy *Kaunitz* regből, *Bojanovich* fő hadnagy az *Odonell* szabad seregéből, és hertzeg *Salm* artillerie kapitány. — *Májusnak* 18 dikán esett tsatában 222 emberünk 43 lovunk vészett el, 718 emberünk, 's 52 lovunk sebesitetett meg; 433 emberünk, 34 lovunk fogattatott és tévelyedett el. Meg holt tífzteink közzül valók *Hensinger* Toskána nagy hertzeg gyalog regből való kapitány, *Balogh* Ferdinánd fő hertzeg, vólt Elzterházy Imre hufzár regementéből való all hadnagy. Sebbe estenek: *Figulus* és *Zitzmann* all-hadnagyok *Ulm* granatérosi közzül; *Waldeck* kapitány, *Schulz* fő hadnagy, és *Werth* all-hadnagy granatérosi közzül; *Strauch* fő Strázsamester, *George* kapitány, *Kugelmeyer*, *Krüger*, *Sterbenacz*, *Sterndahl*, *Navratil*, és *Salburg* fő hadnagyok,

Kleinmann és *Dollberg* all-hadnagyok, és *Dietrich*'s *Schallenberg* zászló tartók Toskána nagy hertzeg gyalog regből; *Schweller* kapitány-lájtinánt, *Bey* all-hadnagy és *Ernst* zászló tartó Coloredó József gyalog regből; *Delobel* fő Strázsa-mester, Gr. *Natta* kapitány-lájtinánt, Gr. *Eltz*, és *Mier* all-hadnagyok, és *Osthaus* zászló tartó Coloredó Wenczel gyalog regből; *Schneider* fő hadnagy, *Schindler Antal* all-hadnagy, és *Schindler Ferentz* zászló tartó Kaunitz regből; *Wlasits* kapitány, és *Horecsny*'s *Wolf* fő hadnagyok Ferdinánd fő hertzeg hufzár regementéből. Fogságba esett *Young* all-hadnagy Toskána fő hertzeg regből.

Koburg hertzeg utóbbi jelentése szerént, a' *Werviki* sántzal meg erősített Frantzia tanyának, *Májusnak* 19-ik napján lett szerentsés el vétetése, és a' *Lisz* vizén lett által menetele után, *Lincelles* mellett, egy 10 ezer főből álló Frantzia corpust meg támadott, és egészen a' *Halluini* hegyekig vissz nyomta Gr. *Clerfait* hadi tármester, a' honnan *Rysselbe* vonta magát az ellenség, Bizonyosan meg nem lehet hóljainak számát határozni, hanem 300 embert, és 8 ágyút el fogtak győzödelmes seregeink.

A' második udvari különös újság levélben azon két nevezetes tsaták irattatnak le, mellyek múlt hólnapnak 10 dik és 12 dik napjain történe- nek, az elsőbb a' *Yorki* hertzeg, az utólsóbb pedig Gróf *Clerfait* hadi tármester vezérlése alatt, *Májusnak* 10 dikén, jókor hajnalban, két colon- néra ofztatott fel az ellenség tábora, az égyyk *Pont a Tressin*, a' másik pedig *Bouvines* mellett ment a' *Marque* vizén által. Az utólsóbb *Bourg- helles* alatt állott tábori ör-állóinkat vissz nyomta, és *Bachy* nevű helységig előre nyomúl- ván, el akarta az Ország úttját foglalni, és a' Cs. K. armádia és *Orchies* közt lévő égyyességet két felé szakasztani; onnan mindazáltal tábori ör- állóinknak segítségekre ment néhány gyalog com-

pániák által hamarjában el üzettettek. Az ide küldetett *Kaunitz* regementbeli két századok, *Sándor Leopold* huszár regementének egy escadronya, nem különben az *Odonell* szabad serege, ekkor is olly vitézi módon viselték magokat, hogy elegendőképen nem tudja őket *Ottó F. M. Lajitán*át dilsírni, nevezetesen az égis emeli az *Odonell* szabad serege fő Strázsamesterének *Gr. Gyulainak* vitéz tetteit, a' ki ör álló seregeinknek bal szárnyát kormányozván, egészen semmivá tette az ellenségnek gonofz szándékát.

Ugyan ezen időben, és talám, órában üött a' második *Fr. colonne Camphin*, és *Baissieux* közt állott vigyázó seregeinkre is, mellyet *Ferdinánd* fő hertzeg huszár regementének sok jeles hadi virtusok által tündöklő *Obestere Dévay* úr, nem gondolván a' vele által ellenben fekvő hegyeknek tetején ki szögeztetett *Frantzia* ágyúknak menydörgésével, három egész óráig tartóztatott, és minekutánna meg nem álhátván a' számos el lenség előtt, vissza vonta volna magát, olly ditsiretesen, 's olly szép rendel mivelte azt, hogy tehetetlen volt a' *Frantziáknak* hozzája férkezni.

Igy lévén a' dolog, *Camphin* nevű helységet mingyárt el foglalta a' *Fr. colonne*, eggyéhvány batteriákat készitetett, mellyekről keményen üzeltetett *Hammerstein* Hannoveránus Generál Májor vezérlése alatt lévő, és *Lamain* mellett állott seregeinknek bal szárnyára. Ez ellen 16 escadron *Anglus* nehéz kavallériát, és két escadron *Sándor Leopold* és *Ferdinánd* fő hertzegek regementeiből való huszárokat küldött a' *Forki* hertzeg, *Harcourt* és *Dundas* *Anglus* Generálok vezérlése alatt, melléjek rendelvén *Gr. Merveldt* Cs. Kir. *Obestert* is a' Generálquartierstábtól, a' ki minden szögét lyúkat jól esmérte azon környékek, olly véggel, hogy hátok megé kerülvén a' *Frantziáknak*, azoknak soraiba vágnának hé. Ugyan ekkor meg hagyta *Dévay* *Obesternek*, hogy másfél escadron huszárral, és két escadron könnyű szerű *Anglusokkal* attakirozná bal szár.

nyokat, két granatéros batalliont rendelvén B. *Petrás* General Májor vezérlése alatt segítségére. Mihelyt élzre vette a' Fr. gyalogság-*Harcourt* és *Dundas* Generálok alatt lévő lovas seregeket háta megett lenni, mingyárt ki lódúlt *Camphinból*, és ezen helység, 's *Buisieux* közt állott kavallériájának védelmezése alá vonta magát. De ezzel *Dévay* Obester úr nem gondolt, hanem *Ferdinánd* fő hertzeg huszár regimentének fő Strázsamesterét *Löppert* másfél escadron huszárokkal, és két escadron Anglus könnyű szerű lovasokkal ellenek küldvén, előről attakiroztatta, 's mingyárt el is nyert tőlök 3 ágyút. Sokáig védelmezte és tartotta magát a' Fr. lovaság, melly noha 20 escadronból állott, még is végtére is kéntelen volt hátat fordítani. — Ekkor *Ferdinánd* fő hertzeg huszár regimentének vitéz kapitánya *Kováts* bé vágván a' Fr. gyalogságnak soraiba, igen sokat öszve aprított, 's el fogott közzülök, a' többbit pedig egészlen *Crouson* alatt lévő hatériájokig üzte. A' hozzánk által szökött Frantzia katonáknak vallás tételek szerént, közel 3 ezerre ment az ezen tsatában meg öletett, sebbe ejtetett, és el fogatott patriótáknak száma, a' nyereség pedig 12 ágyúból, egy haubiczából, és 16 tábori szekérből állott. Sokkal kevesebb volt a' mi vesztésünk. *Ferdinánd* huszár regimentéből 35 ember, 's 24 ló esett el. A' holtak közt volt *Batsovsky* hadnagy, a' kit diribról darabra vagdaltak a' Fr. lovasok. Sebbe estenek *Bianchi* kapitány, *Pöller* és Gr. *Contrecourt* all hadnagyok, és *Kray* zászló-tartó az *Odonell* szabad seregéből, *Szabó* fő hadnagy *Ferdinánd* huszár regimentéből, 's velek égyütt 90 ember, 65 pedig el fogatott é, vagy csak el tévelyedett, nem tudatik. Az Anglus seregek közül 31 ember, 90 ló hullott el; 1 adjutáns, 5 tiszt, 77 köz ember, 's 108 ló sebesített meg, és 15 ember, 's 22 ló tévelyedett el.

Mind a' Cs. K. mind az Anglus seregek vitézi módon viselték ezen tsatában magokat. Külföldönösen ditséri *Ottó F. M. Lájtinánt* Gr. *Merveldt*

és *Déray* Obestereket, *Löpper* fő Strázsamestert, *Kováts*, *Hohenrein*, *Kronberg*, *Forgáts*, *Ottik* és *Wlasits* kapitányokat, *Böczi* és *Borocz* fő hadnagyokat, *Beniczky*, *Erdmann*, és *Horváth* al hadnagyokat a' Ferdinánd huszár regementéből; *Hezsel* Granatéros kapitányt a' Splényi gyalog, *Beyerle* kapitányt Colloredó Wencel- és *Rohr* fő hadnagyot Colloredó József regementeiből. Ennekfelette B. *Szentkereszt*i és B. *Bánffy* Obestereket, kik közül az elsőbb a' Ferdinánd huszárjainak, az utolsóbb pedig az Anglus kavallériájának avantgardéjával vágott bé az ellenség soraiba. Ennekfelette *Gyulai* kapitányt az Odonell szabad seregéből, *Mecséry* kapitányt maga adjutánsát, *Klob* és *König* kapitányokat, és *Vilander* fő hadnagyot a' Kaunicz regből; *Dartler* fő hadnagyot, és *Dartler's Bajonovich* al hadnagyokat az Odonell szabad seregéből; utólyára *Mayer* és *Baumgarten* kapitányokat a' Generál Stábtól.

A' Máj. 12-dik napján, napnyúgoti Flandriában történt tsatát illetésképen adja elő a' múlt szombaton költ udvari különös újság levél. Az említett napon, jókor reggel eggynehány ezer főből álló Fr. lovasság ment ki *Oisy* környéken az égyyesült seregek fekvésének meg kémlelésére. a' kik *Beaurepas* nevű helységtől nem messze a' Császár huszáraira bukkánván, apró tsatákat kezdettenek veleik. Gr. *Bellegarde* Generál Májornak értésére esvén a' dolog, *Koburg* dragonyos regementének egy escadronnyát *Sausfond* alá, *Murray* regementéből egy bataliont az *Oisynél* lévő sántzokba, két osztályt pedig egy ágyúval a' *Catilloni* hidnál vigyázó granatéros compániának küldött segítségére. Azomban 600 lovas Francia s lovas ágyúval *Chapsaurouge* (olyvasd *Saporúzs*) eleibe nyomúlván, és ottan örrön állott vitézeinket széllyel üzni akarván, *Blankenstein* huszár regementéből való fő hadnagy *Keczer Tamás* a' vele lévő huszárokkal rajtok hajtott, és minekutána *Kilard* fő hadnagy pajtása segítségére ment volna, öléve zavarta, és a' fellyebb nevezett helyi

ségig űzte őket, futásokban sokakat le vagdalván közülök, 30 lovat el nyervén töllök. Dél után két óraker, Coburg dragonosai közül egy osztállyal, Császár huzár regimentének egy osztályával *Chapeaurauge* eleibe menvén Gr. *Bellegarde* Gen. Májor, onnan is el űzte a' Frantziákat, és így, dél után 5 óraker ismét előbbi álló helyeikbe helyheziette vigyázó seregeinket. Ezen kjsiny tsatában igen jelesen viselték magukat a' nevezett Generál tanúbizonysága szerént, Gr. *Gavasini* és *Siegenfeld* az Ottochanusok regimentéből; *Keczer Tamás*, és *Vilánd* fő hadnagyok *Blankenstein* huzár regimentéből; *Biom-baczy* és *Witgenstein* hadnagyok Coburg dragonos regimentéből, és *Petrovits Sándor* kapitány a' Szerviai szabad seregtől, a' ki a' *Lorettei* erdőséget igen vitézül védelmezte az ellenség ellen. Mennyi vesztesége lett légyen a' Frantziának nem tudatik; részünkről 5 ember hólt meg, 43 kapott sebet. Az utólsóbbak közt vólt *Castelnotte* kapitány a' Tyrolisi stuzos seregből.

Ugyan ezen napon, t. i. *Májusnak* 12 dikén, eggy-néhány száz gyalog, és egy escadron lovas Frantziáság nyomúlt *Wafzignies* alá, 's azt el is foglalta. Eggy más Fr. *colonne*, melly 3 lovas regimentből, és 7 batallion gyalogságból állott, marsirozott az alatt *Oisy* és *Estreux* alá, és minekutánna 3 batallion gyalogságot helyhezietett vólta a' szomszéd erdőségbe; meg támadta könnyü gyalogságból állott vigyázó vitézeinket, 's visszra is nyomta őket. Gr. *Wallisch* Generál segítségével menvén hátrább nyomatott vitézeinknek, újabb bátorságot kaptak, és nemtsak visszra hajtották a' patriótákat, hanem ennekfelette sokat le vágtak, 's el is fogtak közülök. Meg állapodtak ugyan a' Frantziák az *Oisy* mezőségeu, holott 5 osztály lovasság, és két batallion gyalogság ment segítségére: mindazáltal mihelyt észre vették Gr. *Nadik* Generál Májort gyalogjainkal feléjek sietni, onnan is ki mozdúlván *Estreux* felé marsiroz-
tak. Utánnok küldvén *Pilati* Császár könnyü lo-

vásainak Obristlájtinántya *Vécsey* hadnagyot közikbe vágatott, 's meg nem engedte, hogy az ottan lévő erdőbe vehették volna magokat. Itt sem lehetett az ellenség veszteségét ki tanulni; részünkről 27 ember esett sebbe, kettő holt meg, 's öt tévelyedett el. — Gr. *Hadik* Genérál Májorditsiri B. *Pilaty* Obristlájtinántot, és *Vécsey* hadnagyot a' Császár könnyű lovasai közül; *Malinaritz* és *Petrovits Sándor* kapitányokat a' Szerbiai szabad seregből, nemkülömben *Keszler* hadnagyot a' vadász katonák közül.

Májusnak 17 dik napján, hajnalban, minden napnyugoti Flandriában táborozó Frantzia armádiának pontyait meg támadták a' szövetséges seregek, és más nap estig szüntelen viaskodtanak velük, 's el is foglalták *Monveaux* és *Turcoing* közt lévő sántzaikat. Mivel mindazáltal újabb erővel, 's több néppel és ágyúkkal ment ellének más nap az ellenség, kénytelenek voltak a' nevezett helységeket, 's az ottan lévő redutákat el hagyni, 's *Marquaini* tábor helyekbe vissza menni.

A' mint *Albert* Saxóniai és Tessáni hertzegnek, *Heidelbergai* fő kvártélyából hadi Cancelláriához jött jelentéséből értyük, a' *Rajna* környékén is el kezdődött immár a' két hadakozó fél közt való ellenségeskedés. *Májusnak* 21-dik napját követett éjjel *Manheimon* felül, 12 batallion gyalogság, 's 22 escadron lovasság ment által a' *Rajna*n, *Hohenlohe* hertzeg Cs. K. hadi Tármsenter vezérlése alatt. Az avantgardét *Hocze* Genérál Májor vezette által; az első colonnéval a' *Rajna* túlsó partján telepedett le *Benyovszky* F. M. Lájtinánt, mellynek bal szárnya a' *Rajna* sántzáig jobb szárnya *Scharunig* terjedt ki. A' második colonnét Gr. *Ehrbach* F. M. Lájtinánt hasonló positióban, bizonyos messzeségre az elsőbbitől telepítette le. — A' Prussziai hadi seregeket is előbb mozdította *Möllendorf* Feldmarsal, olly formán, hogy a' *Hohenlohe* örökös hertzeg vezérlésére bízott Prusszus és Austriai seregek közt való communicatió fenn maradhasson. Más nap,

u. m. Májusnak 23 dikán, minden positióiban meg támadták ezen Rajnán által költözött Austriai és Prusszus seregek a' Frantziákat; mivel mindazáltal ezek is bámúlásra méltó áthatatossággal védelmezték magokat és redutaikat, 's többnyire kártátsokkal lövöldöztek vitéz embereinkre, Gr. *Ehrbach Rieselbach*, *Hohenloe* hertzeg hadi Tármester pedig *Mundenheim*, *Maudach*, és *Scharum* közt ütöttek sátot, könnyű seregeket küldvén *Rheingenheimba*, *Mutterstadtba*, és *Oggersheimba*. Ezen történetről bővebb tudósítással biztat bennünket a' Fels. hadi Cancellária. Az által szökött katonák 20 ezerre teszik az ottan táborozó Frantziákat, kik közül, mennyi hüllött legyen el ezen tsatában, nem tudatik. — Részünkről, 500 emberre és 100 lóra tétetik az el hüllottaknak, sebbe esteknek, és el tévelyedteknek száma. — *Mészáros* Generál Májor és *Ferdinánd* Toscanai nagy hertzeg gyalog regementéből való zászló-tartó *Lippe* contusiót, az az, kemény golyóbis ütést kaptanak. — *Herzing* kapitány, az Oláh véghegyi rghöl; *Richter* fő hadnagy *Kheul* rghöl, és *Steinmetz* fő hadnagy Gr. *Ehrbach*nak adjutánsa sebbe estenek.

Májusnak 24 dik napján, *Hohenlohe* örökös hertzeg, és Prusszus Generál *Lajtinánt Dürsheim* mellett, *Hohenlohe* hertzeg Cs. K. Tármester pedig *Mundenheim* és *Oggersheim* közt szállottak táborba. Következett nap *Möllendorf* Feldmarsal széllyel szórta a' *Kajserlautern* alatt tanyázott Frantzia csoport, mellyből 800 embert el fogott, 15 ágyút, 60 bagazsiás szekeret el nyert, 's ugyan ottan táborba is szállott a' vezérlése alatt lévő Prusszus seregekkel. *Speyerből* is ki lódultak a' Frantziák.

Egy igen érdemes, és vitéz hadi tiszt barátom következő tudósítást küldött hozzám *Manheimből* Májusnak 24 dikén ezen történetről: Tegnap, u. m. 23. dikban, éjjel ment által a' Rhénusi Armádiának nagyobb részze, itt a' Rhénuson, és tegnap hajnalban a' Prusszusokkal égyetemben

Sieverstadti erdő alatt tsinált Frantzia sántzoka ~~attakirozták~~, három, vagy négy sántzból ki is verték őket, mindazonáltal positiót nem vehettek az ármádia, mivel majd minden fertály órányira, újjabb újjabb reduták vagynak; hanem délután, mintegy négy óra tájban, a' véres ütközet után vissza fordúlt mind a' két ármádia, és *Mutterstadt*, *Reingenau*, és *Schaurumnál* positiót vett. — Az ütközet mind két részről igen véres volt, és az egész meztőség el yólt a' Frantzia holt testekkel és sebesekkel borittatva. Részünkről 60 ember esett el, és 137 sebesített meg; *Mészáros* Generál úr is sebbe esett, és most *Manheimban*, az arany bak nevű vendég fogadónál fekszik. *Ferdinánd* fő hertzeg magyar gyalog regimentye, és az *Erdödy*'s *Vécsey* huszárok rettenő vitézségeket muatták. A' *Ferdinánd* fő hertzeg gyalog regimentjéből egy divisióra egy *Chasseur*, az az, lovas vadász regiment ruktatván, amáz *quarét* formált, és mingyárt első tűzadása által 60 Fr. vadászt buktatott le lovaikról. Az el fogattattnak száma tsak 30 ment, mivel igen sok erdőség van, nem lehetett őket meffze üzni.

A' Rhénuson által marsirozott ármádiának száma következő: *Vécsey* huszár regből 3 divisió; *Erdödy* husz. regből 4 divisió; *Székely* huszárok között 4 divisió; *Mack* vasas regimentéből 4; *Hohenzoller* vasas regből 2; *Waldeck* dragonyos regből 4; *Württemberg* dragonyos regből 2 divisió. *Ferdinánd* fő hertzeg magyar gyalog regimentéből 3 batallion; *Wallis* regből 2 batallion; az *Oláh* regből 2 batallion, a' *Székely* gyalogságtól 2 batallion; a' *Szerviai* szabad seregtől 2 batallion; a' *Gyulai* szabad seregéből 2 batallion; *Lascy* gyalog regből 2 batallion; a' granatérosok között 4 batallion; ennekfelette a' *Palatinátusi*, *Baváriai*, és *Darmstadti* seregek s. a. t.

Egy *Májusnak* 6 dik napján költ *Barcellónal* levél azt beszéli, hogy a' *Roussiloni* April. 28 és 29 ik napjain Spanyolok és Frantziák közt történt tsatákban, bátor sok embert vesztettének

légyen is el, még is győzdelmeskedtenek a' Spanyolok; hanem a' nevezett hólnapnak 30-ik napján az utólsóbbak által meg újított verekedésben szerentsétlenek voltak, mellyben mind egész ártillériájokat, mind minden tábori bútorjaikat elvesztették. Ezen szerentsétlenségeket egyedül a' múlt esztendőben külömb külömb féle nyavalyák által nagyon meg erőltetett seregeiknek tulajdonították, mellyek 60 ezer főből álló, és egész dühösséggel viaskodó ellenségnek semmi úton módon ellene nem állhattak. Ugyan ezen levél szerint Gr. *Union* Spanyol fő kormányzó Generálnak mostani fő kvártélyá *Figuerasban*, Catalóniának egy közép szerű városkájában vagyon, azomban, bátor kéntelen volt is a' Roussiloni Grófságból a' Spanyol földre által menni, de még is három erősségeket; u. m. *Bellegardét*, *Colliouret* és *Port Vendret* csak ugyan meg tartotta mind eddig is kezei között.

Az Alsó Austriai Kormányzók által közönséges tétellett Cs. K. parantsolatnak folytatása (lásd a' M. Kurirnak 43-dik darabját a' 660-dik, s következő lapokon.

„Mint hogy további munkásságoknak következése attól függ, hogy azoknak semmi ártalmas publicitása ne legyen; hogy az ő utazások és távol lételek, semmi nyúghatatlanságot, és gyanúságot ne okozzon, a' melly által mind tsendességek, mind creditumok kothkára vettetne, és mivel hasonlóképen szükséges, hogy azoknak creditumok, a' kik Fr. Országban maradnak, azok által, a' kik azt vagy tellyességgel el rontani, vagy veszedelembe ejteni kívánnyák fel maradjon: ahozképest azt végzi a' közönséges jóra ügyelő commissió, hogy a' revolutionális, és osztálybeli commissió ne bánnyon velek a' közönséges bátorságnak adattatott rendelés szerint, sem önnön magokra, sem familiájokra ne tegyen árestomot, se vagyonaikat el ne psetséttelje; sőt inkább az ellenek talám bé adattandó vádák még most a' kö-

zönséges jóra ügyelő Commissióval közöltessenek, és az ezen ide zárt listán fel jegyeztetett 42 polgárok, mint olly különös személyek, a' kikre közönséges dolog vagyon bizattatva; egyenesen a' közönséges bátorságra ügyelő Commissiónak védelmezése alatt legyenek.

Az eleséget bé-szerző Commissióval, és a' nemzeti kintstárnak biztosaival egyet kelletik ezen polgároknak érteni creditumoknak gyakorlásában, a' melly egyedül a' Fr. Köz. Társaság proviantirozására, az azzal egybe köttetett munkásságokra, kereskedésekre, a' ki váltásra vagy meg újításra célozzon. Ettől a' Commissiótól fog a' dolgoknak folytatása függeni, és a' nemzeti Kintstárnak biztosai kötelesek lesznek, ezen Proviantirung- és creditum plánumának végre hajtására fordítatandó pénzről számot adni. — Ezen Commissió azon aktát, melly a' respublika proviantirozására szükséges 50 milliommak ígretét magában foglalja, és egy közönséges tisznek és az e' végre ki rendeltetett 42 polgároknak kezek írásaikkal meg leszzen erőssítetve, háromszor késztesse ki magának, mellynek egyike a' közönséges Jóra ügyelő Commissiónál, másika a' leveles tárban, harmadika pedig a' nemzeti Kintstárban tétessenek le s. a. t. Signat. *Robert, Lindet, Billand, Varennes, St. Just, B. Barrere, Carnot, C. A. Prieur.*

A ki nevezett pénzváltóknak neveiket jövő alkalmatossággal közöllyük Erd. Olvasóinkal.

Béts.

Néhai XVI Lajos Fr. Király testvér húga, *Ersébeth* hertzeg asszony erőszakos halálának szomorú hire ide érkezvén, a' Fels. Cs. K. udvar 14 napi gyász ruhát öltözött magára Juniusnak első napján.

Nagy méltóságú R. Sz. B. Gróf *Althán Mihály János* Ur ö Nagysága, *Muraköz* örökös ura,

Cs. K. Komornik, Tak. N. Szala Vármegyének örökös és fő Ispánya, ismét 500 rhenes forintot nyújtott bé azon Megyében lakó néhány uraknak képében Felsőges Fejedelmünknek hadi segítségül, a' múlt hónapnak közepe táján, melly hiv ajándékjokat *Sándor Leopold* fő herczeg, Magyar Hazánknak kedves Nádorispánnya tökéletes meg elégedéssel el fogadta Felsőges Urunk képében. Es így a' múlt *Mártiusban* bé nyújtott 19852 rh. forintokkal, mellyekről a' *M. Kurir* 21. dik darabjának 332 lapján emlékezetet tettünk, ölzve számlálván, 20352 rhenes forintokat adott a' Szala Vármegyei nemesség ö Felsőgecs hadi segítségül.

Tegnap dél után ide érkezett, és ma 11 és 12 óra közti 24 postilion trombitálása közti, *Bels* városába pompásan bé jött Kurir, Cs. K. Fügeladjutáns, Gróf *Grüne* fő Strázsamester, azt az örvendetes hirt hozta magával, hogy *Májusnak* 24. dik napján keményen meg verte légyen Gróf *Kauniez* Cs. K. hadi-Tármester, a' *Sambre* folyó viznek inuenső partyán táborszott, és nekünk tört hányt *Frantzia* armádiát, *Hannoniának* *Namur* felé való határán, *Fontaine l' Eveque*, *Binche* és *Bonne Esperance* közt. Ugy halljuk, sőt olvassuk a' tegnap este 9 óraker költ különös udvari újság levélben, hogy három egész bataliont fogott, 's 41. ágyút nyert el a' *Frantziáktól*. — Jövő alkalmatossággal bővebb tudósítást tehetünk ezen reánk nézve igen nagy hasznú hadi történetről.

A' mint a' köz hir szárnyál, sőt némelly közönséges levelekből is olvassuk, mind a' Pruszusokat, mind az Oroszokat ismét keményen megverték a' Lengyelek, és azt mondják, hogy nem-

tsak *Kaminteket* az Oroszoktól, hanem *Dantziko* és *Thornt* is vissza vették a' Prusszusoktól.

Ezen mostan folyó hó!napnak végével végfog ezen folyó fél esztendőnek is lenni. — Ahozképest jelentetik a' N. Publicumnak alázatossággal általam, hogy a' kiknek kedvek vagyon és lesznek a' *Magyar Kurirnak* a' jövő fél esztendőben való olvasására, ne terheltessenek magokat ideje korán jelenteni, küldendő leveleiknek boritékjára, titulus helyett tsak ezt irván: *Pro Magyar Kurir*, vagy *A' Magyar Kurirnak. Bétsben vagy à Vienné.*

A' kik a' barba paripa abrakjának árrát még eddig sem küldötték fel, kérettetnek alázatosan, ne halasszák annak fel küldését továbbra, hanem a' jövő fél esztendőre való taksával égyütt küldjék fel azt is. — A' kiknek héjánossan ment a' *M. Kurir*, mellynek nem itt, hanem másutt kell az okát keresni, tudósítsanak éngemet, 's jegyezék fel a' héjános darabokat, mindenkor készen leszek méltó kivánságoknak tellyesítésére.

Felséges Urunk, koronás királyunk, Mélt. Csabrághy, és Szittnyai Gróf *Koháry Ferentz* út kérésére méltoztatott kegyelmesen meg engedni, hogy Tek. Nemes *Gömör Vármegyében*, *Murányi* uradalmában *Nagy Rötze* (nem *Göcze*, a' mint volt a' 42 ik *Kurirnak* néhány darabjaiban) nevezetű mező városában minden héten héti vásárokat hétfőn; országos vásárokat pedig, *Mártiusnak* 19-dik, *Juniusnak* 13-dik, *Septembernek* 21 dik, *Decembernek* 16-ik napjain tarthasson, előtte való nap barom vásárt.